

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Регламент (ЕО) № 1185/2003 на Съвета за премахването на перките на акулите на борда на риболовните кораби“

COM(2011) 798 final — 2011/0364 (COD)

(2012/C 181/34)

Докладчик: г-н ESPUNY MOYANO

Европейският парламент и Съветът, съответно на 30 ноември 2011 г. и на 13 декември 2011 г., решиха, в съответствие с член 43, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз, да се консултират с Европейския икономически и социален комитет относно:

„Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Регламент (ЕО) № 1185/2003 на Съвета за премахването на перките на акулите на борда на риболовните кораби“

COM(2011) 798 final — 2011/0364 (COD).

Специализирана секция „Земеделие, развитие на селските райони, околна среда“, на която беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 14 март 2012 г.

На 479-ата си пленарна сесия, проведена на 28 и 29 март 2012 г. (заседание от 28 март), Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище с 103 гласа „за“, 30 гласа „против“ и 22 гласа „въздържал се“.

1. Заключение

1.1 Комитетът отхвърля категорично практиката на „премахване на перките на акулите“ от който и да е риболовен флот в света.

1.2 Комитетът е съгласен с Комисията, че отпадането на специалните разрешителни за риболов и въвеждането на политика на „прикрепените перки“ ще гарантира, че няма да се практикува премахване на перките на акулите в ЕС. Все пак Комитетът е загрижен за икономическите и социалните последици от тези мерки, тъй като счита, че трябва да се търсят алтернативни методи, чрез които да се гарантира изпълнението на забраната за премахване на перките, без да се засягат сериозно рентабилността на предприятията и сигурността на екипажите, въпреки че тези алтернативи няма да отстранят констатираните от Комисията проблеми по отношение на наблюдението и правоприлагането.

1.3 ЕИСК предлага следните алтернативни мерки:

1.3.1 задължение за разтоварване в същото пристанище на телата и на перките;

1.3.2 отпадане на специалните разрешителни за корабите, превозващи пресни продукти;

1.3.3 издаване на специални разрешителни за хладилните кораби, при условие че се използва механизъм за проследяване, който да гарантира съответствието между телата и разтоварените перки;

1.3.4 въвеждане от всички регионални риболовни организации (РРО) на програма за статистически документи за търговията с перки от акула.

1.4 Комитетът препоръчва всички РРО да приемат планове за управление на улова на акули, чрез които да се въведат между другото и мерки за ограничаване на риболовното усилие, пространствени и времеви забрани и забрана за трансбордиране в открито море.

1.5 Комитетът призовава Европейската комисия да направи всичко възможно, за да гарантира спазване на забраната за премахване на перките на акулите от флоти на трети страни, които за съжаление все още го практикуват, и на задълженията за предаване на РРО на надеждни данни за улова на тези видове от флоти на трети страни.

1.6 ЕИСК призовава Европейската комисия да гарантира в писмен вид, че операцията по обработване, която по необходимост ще се извършва в трети страни на разтоварване, за цялостно премахване на перките ще се счита за „просто рязане“ и следователно няма да промени общността произход на продукта.

2. Въведение

2.1 С Регламент (ЕО) № 1185/2003 на Съвета за премахването на перките на акулите на борда на риболовните кораби⁽¹⁾ се установява обща забрана на практиката на „премахване на перките на акулите“, при която перките се отделят, а останалата част от тялото на акулата се връща в морето — практика, позната под наименованието „finning“.

2.2 С регламента се разрешава също така на държавите членки да издават специални разрешителни за риболов, допускащи премахване на перките на акулите на борда, като телата не могат да бъдат връщани в морето. С цел да се гарантира съответствие между телото на перките и телата, е установено тегловното съотношение „перка спрямо живо тегло“.

2.3 Комисията счита, че издаването на тези специални разрешителни не гарантира осъществяване на контрол върху премахването на перките и поради това предлага, от една страна, разрешителните да бъдат отменени, а, от друга страна, да се разреши перките на акулите да бъдат частично срязани по дължина и загнати към трупата.

⁽¹⁾ ОВ L 167, 4.7.2003 г., стр. 2.

3. Общи бележки

3.1 Комитетът отхвърля категорично практиката на премахване на перките от който и да е риболовен флот по света.

3.2 ЕИСК установи, че много учени, държави членки, НПО и рибарският сектор считат, че няма доказателства за съществуване на практиката премахване на перките на акулите в ЕС ⁽²⁾. Но със сигурност тази практика съществува в други страни извън ЕС.

3.3 Комитетът смята, че за да се разбере защо е необходимо да се запазят специалните разрешителни за риболов, е важно да се познава дейността на корабите за повърхностен риболов с парагади, извършващи улов на голяма дънна акула, които до момента са използвали тези разрешителни.

3.3.1 Флотът на Общността от кораби за повърхностен риболов с парагади, който извършва улов на акули, се състои от приблизително 200 кораба ⁽³⁾. Всеки от тях се нуждае от екипаж, състоящ се от 12 до 15 членове.

3.3.2 Тези риболовни кораби са предназначени главно за улов на риба меч и осъществяват също улов на дънни акули: синята акула (*Prionace glauca*) представлява приблизително 87 % от улова, а акулата мако (*Isurus oхуtinchus*) – приблизително 10 % по отношение на общия улов на дънни акули. Двата вида акули се срещат често в епипелагичната система на световния океан и имат широко географско разпределение и разпространение в Атлантическия, Индийския и Тихия океан. Според последните оценки на Международната комисия за опазване на рибата тон в Атлантическия океан (ICCAT) запасите на *Prionace glauca* и *Isurus oхуtinchus* би трябвало да са в добро състояние от биологична гледна точка и спрямо процента на експлоатация. Тяхната биомаса се определя над или около максималния устойчив улов.

3.3.3 Представянето на перките за първа продажба от флота на ЕС при пълно оползотворяване на теглото се различава от това на флотите на други западни неевропейски страни, които оползотворяват само част от тях или ги отстраняват.

3.3.4 Необходимо е да се разграничи дейността на съдовете, превозващи пресни рибни продукти, и на хладилните кораби:

3.3.4.1 Корабите за превоз на пресни рибни продукти или смесените кораби (хладилни кораби, които понякога извършват и пресен улов) осъществяват дейността си в Атлантическия океан и обикновено разтоварват улова си в пристанището на Виго или в други общностни пристанища без премахване на перките. Продължителността на риболовните дейности е обикновено малко повече от месец.

3.3.4.2 Хладилните кораби осъществяват дейността си в Атлантическия, Индийския и Тихия океан и техните риболовни дейности продължават поне три месеца. В тези

кораби уловените акули се изкормват, главите им се отстраняват и се премахват всички перки. Всички части се измиват обилно с вода и се поставят в хладилния тунел. Черният дроб се поставя в торбичка и след това в пластмасова кутия. След като процесът на замразяване приключи, телата се опаковат първо в рафия, а след това в памучно платно (с цел да предпазят продукта и да подобрят качеството му). Перките и черният дроб се поставят в кутии. Преди да се пристъпи към съхраняване на продуктите в трюма на плавателния съд, на всички части се поставя етикет, който посочва вида на продукта, формата на предлагане и района на улова. Обикновено уловът се разтоварва в пристанището на Виго или в други общностни пристанища и в пристанища в чужбина:

— северната част на Атлантическия океан: Кабо Верде (Прая), Азорските острови (Хорта), Канарските острови (Лас Палмас);

— южната част на Атлантическия океан: Уругвай (Монтевидео), Намибия (Уолфиш Бей), Южна Африка (Кейптаун);

— Индийски океан: Южна Африка (Дърбан), Мавриций (Порт Луис), Индонезия (Джакарта);

— Тихи океан: Перу (Калао, Чимботе, Пуерто Писко), Панама (Вакамонте), Нова Зеландия (Напиер), Френска Полинезия (Папете-Таити).

3.3.5 Обикновено телата и перките се разтоварват в същото пристанище. За разлика от това, пускането им на пазара става по различни канали. След като се разтоварят, телата се отправят към Виго или Южна Америка (основно към Бразилия, Перу и Колумбия). Предназначените за Виго тела се продават в Италия, Гърция, Румъния, Украйна, Полша, Русия, Португалия, Андалусия и Южна Америка. От своя страна перките се отправят към Виго, а оттам — към Япония, Хонг Конг, Китай, Калифорния и др., или директно се изпращат към тези страни от пристанището, където са разтоварени.

3.3.6 По отношение на цените, телата на акулите се продават на първа продажба на средна цена между 0,50 и 2 EUR/kg, а перките на синята акула и акулата мако са с цена от 10 до 15 EUR/kg на първа продажба.

3.3.7 Понастоящем приходите на корабособствениците от продажбата на телата възлизат на приблизително 55 % от всички приходи, а останалите 45 % са от продажбата на перки.

3.3.8 По отношение на хранителната стойност, 100 грама месо от акула без кости предоставя 130 калории. Месото е полутлъсто – 4,5 грама мазнини на 100 грама и много богато на качествени протеини, които съдържат всички основни аминокиселини – 21 грама на 100 грама. Мазнините му са предимно ненаситени, което прави консумацията му подходяща при диети за предотвратяване и лечение на сърдечносъдови заболявания, разбира се, когато се приготвя с подходящи мазнини като зехтин или масло от семена. Месото е лесно смилаемо и съдържа витамини от група В, макар и в по-малко количество, отколкото други риби, и се отличава с богатото си съдържание на липорастворими витамини А и Е. От минералите по-важни са фосфорът, калият, магнезият и желязото.

⁽²⁾ Доклад на Комисията до Съвета и Европейския парламент относно приложението на Регламент (ЕО) № 1185/2003, 23.12.2005 г. (COM(2005)700); Доклад по собствена инициатива на комисия „Рибно стопанство“ на Европейския парламент INI/2054/2006; Позиция на регионалния консултативен съвет „Далечно плаване“ (LDRAC) относно консултацията на Комисията по въпроса за план за действие на ЕС за акулите и Акт на LDRAC от съвместното заседание относно публичната консултация за изменение на Регламента за премахване на перките на акулите, 18.2.2011 г.

⁽³⁾ С изключение на корабите от Средиземно море, които не се нуждаят от специални разрешителни.

3.3.9 В съответствие с препоръките на Организацията на ООН за прехрана и земеделие (ФАО), понастоящем акулите се оползотворяват напълно. Освен тялото и перките, фармацевтичната и козметичната индустрия използват черния дроб за извличане на витамин А и сквален, а от кожата се произвеждат кожни изделия.

3.4 Комитетът счита, че е необходимо да се знаят мотивите, поради които европейската флота се нуждае от специални разрешителни:

3.4.1 Заради сигурността: когато акулата е замразена, прикрепените перки са като наточени остриета и обработването им на борда на корабите, които постоянно се клатят, представлява голям риск за екипажа по време на обработването и разтоварването.

3.4.2 Заради качеството: съхранението на перките, прикрепени към трупа по естествен начин, води до развалянето на улова — както на самите перки, така и на телата, тъй като причинява одирания и сръзвания. Пресният продукт, когато е замразен веднага, е с високо качество от гледна точка на хранителната стойност, хигиената и здравето. Премахването на перките преди замразяване на тялото не позволява за нито един момент прекъсване на студената верига.

3.4.3 Заради оползотворяването на пространството: съхранението на телата и перките поотделно (или в празното пространство, което остава при съхранение на телата) позволява пространството в трюма да се използва по-добре, като по този начин се увеличава рентабилността на плавателния съд.

3.4.4 Заради различните канали, по които перките и телата се пускат на пазара: тази мярка предполага, че когато корабът пристигне в пристанището за разтоварване в трета стана, ще се наложи перките да бъдат премахнати на суша, а последиците от това биха били следните:

3.4.4.1 Обработването на перките в чуждо пристанище може да означава промяна на произхода на продукта, ако тази операция не се счита за „просто рязане“⁽⁴⁾, тъй като той вече няма да е с произход от Общността, а ще спадне към категорията продукти, изнасяни за ЕС, с всички свързани с тях изисквания и санитарни и митнически условия.

3.4.4.2 Освен това се появяват нови рискови фактори при разтоварването на улова, което се усложнява и отнема повече време.

3.4.4.3 Успоредно с това, увеличеното време за обработка на товара влошава качеството на продуктите, тъй като води до значително прекъсване на студената верига. Това представлява опасност за здравето, понеже прави възможна появата на хистамини и увеличението на общото съдържание на летливи азотни основи, което води до разваляне на продукта.

3.4.4.4 Освен това, основните пристанища за разтоварване на замразени продукти обикновено се намират в трети страни, в които липсва необходимата инфраструктура. Голяма част от

тях се намират в зони с тропически климат, поради което още по-ускорено се губи охлаждане, а последициите, посочени в предходния параграф, се утежняват.

3.5 Премахването на перките на акулите се практикува от риболовни кораби на страни извън ЕС, които освен че не разполагат със системи за замразяване, действат през продължителни периоди от време на голямо разстояние от брега. Поради това те запазват единствено перките посредством процес на изсушаване (дехидратация) и изхвърлят телата, които в други случаи биха използвали. За европейските хладилни кораби, които ще бъдат засегнати от предложението на Комисията, практикуването на премахването на перките на акулите би означавало да изхвърлят в морето ценен източник на приходи от продажбата на телата — нещо, което е лишено от смисъл от гледна точка на предприятията.

3.6 ЕИСК е съгласен с Комисията, че отпадането на временните разрешителни за риболов и въвеждането на политика на „прикрепените перки“ ще гарантира, че няма да се практикува премахване на перките на акулите в ЕС. Все пак, имайки предвид гореизложеното и евентуалните отрицателни последици от тези мерки за рибарите, счита, че трябва да се търсят алтернативни методи, чрез които да се гарантира изпълнение на забраната за премахване на перките, без да се засягат сериозно рентабилността на предприятията и сигурността на екипажите, въпреки че тези алтернативи няма да отстранят констатираните от Комисията проблеми по отношение на наблюдението и правоприлагането.

3.7 ЕИСК предлага следните алтернативни мерки:

3.7.1 задължение за разтоварване в същото пристанище на телата и на перките;

3.7.2 отпадане на специалните разрешителни за корабите, превозващи пресни продукти;

3.7.3 издаване на специални разрешителни за хладилните кораби, при условие, че се използва механизъм за проследяване, който да гарантира съответствието между телата и разтоварените перки;

3.7.4 въвеждане от всички регионални риболовни организации (РРО) на програма за статистически документи за търговията с перки от акула, като тази за червения тон в Международната комисия за опазване на рибата тон в Атлантическия океан (ICCAT).

3.8 Също така Комитетът препоръчва всички РРО да приемат планове за управление на улова на акули, чрез които да се въведат между другото и мерки за ограничаване на риболовното усилие, пространствени и времеви забрани и забрана за трансбордиране в открито море.

3.9 Комитетът счита, че Европейската комисия трябва да положи повече усилия, за да постигне спазване на забраната за премахване на перките на акулите от флоти на трети страни, които за съжаление все още го практикуват, и на задълженията за предаване на надеждни данни за улова на тези видове от флоти на трети страни на РРО.

⁽⁴⁾ Регламент (ЕС) No 1063/2010 на Комисията от 18 ноември 2010 г. за изменение на Регламент (ЕИО) № 2454/93 за определяне на разпоредби за прилагане на Регламент (ЕИО) № 2913/92 на Съвета за създаване на Митнически кодекс на Общността (ОВ L 307 от 23.11.2010 г., член. 78, параграф 1, буква и).

4. Специфични бележки

4.1 Комитетът оценява положително инициативите на някои държави членки за защита на най-уязвимите видове акули, по-конкретно въведената от Испания забрана за улов на акули скитници (сем. *Alorjidae*) и акули чук (сем. *Sphyrnidae*)⁽⁵⁾; в този смисъл призовава всички РРО да приемат подходящи мерки за опазване и управление на най-уязвимите видове акули.

4.2 По отношение на настоящия модел, основаващ се на съотношенията, Комитетът счита, че е подходящ и оперативен. Все пак различни научни изследвания по въпроса, проведени от европейски научноизследователски институти, стигат до заключението, че съотношение от 5 % е ниско и не отговаря на риболовните практики на европейския флот, основани на оптимално оползотворяване на теглото на перките, нито на основните ловувани видове акули (синята акула и акулата мако) и следователно не отговаря комбинирано на всички видове. ЕИСК счита, че би трябвало да се преразгледат максимално допустимите коефициенти и да се установят въз основа на реалистични критерии и достатъчно научни и технически доказателства. Новото съотношение би следвало да се отнася към живото тегло на акулите, за да се избегнат съществуващите понастоящем проблеми с тълкуването.

Брюксел, 28 март 2011 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Staffan NILSSON

⁽⁵⁾ Заповед ARM/2689/2009 от 28 септември за забрана на улова на акули скитници (сем. *Alorjidae*) и на акули чук (сем. *Sphyrnidae*). BOE №. 240, понеделник, 5 октомври 2009 г., стр. 84098.